2025/208

31.1.2025

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2025/208,

30. jaanuar 2025,

millega toetatakse tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Juunis 2016 avaldatud liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa“ kinnitatakse, et liit toetab tugevalt mitmepoolsete desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli lepingute ja režiimide ülemaailmset kohaldamist, täielikku rakendamist ja täitmise tagamist.

(2) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva uue ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“. Strateegias märgitakse muu hulgas, et liit jätkab vastutustundliku ja tõhusa relvaekspordi kontrolli edendamist ning relvakaubanduslepingu ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise toetamist.

(3) Nõukogu ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP [1] määratakse kindlaks kaheksa kriteeriumit, mille alusel tuleb tavarelvade ekspordi taotlusi hinnata. Kõnealust ühist seisukohta järgib mitu kolmandat riiki.

(4) Ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP nähakse ette, et liikmesriigid peavad andma endast parima, et julgustada teisi sõjalise tehnoloogia ja varustusega tegelevaid riike kohaldama nimetatud ühises seisukohas esitatud kriteeriume.

(5) Liidu tegevus tulemusliku ja läbipaistva relvaekspordi kontrolli edendamiseks on alates 2008. aastast tuginenud nõukogu ühismeetmele 2008/230/ÜVJP [2] ning nõukogu otsustele 2009/1012/ÜVJP [3], 2012/711/ÜVJP [4], (ÜVJP) 2015/2309 [5], (ÜVJP) 2018/101 [6], (ÜVJP) 2020/1464 [7] ja (ÜVJP) 2023/2539 [8]. Elluviidud tegevusega on eelkõige toetatud täiendava piirkondliku koostöö tegemist ning läbipaistvuse ja vastutuse suurendamist kooskõlas ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja selles esitatud riskihindamiskriteeriumitega. Kõnealuse tegevuse sihtrühm on olnud liidu ida- ja lõunanaabruses ning Kesk-Aasias asuvad kolmandad riigid ja Mongoolia.

(6) Liidu tegevusega on toetatud mitut liidu kandidaatriiki tulemusliku ja läbipaistva relvaekspordi kontrolli edendamiseks. Sellise edasise tegevuse eesmärk peaks olema toetada kõnealuste riikide liiduga ühinemise püüdlusi ja – enne ühinemist – nende partnerlust liidu ja selle liikmesriikidega relvaekspordi kontrolli valdkonnas.

---

[1] Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

[2] Nõukogu 17. märtsi 2008. aasta ühismeede 2008/230/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning relvaekspordi toimimisjuhendi põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 75, 18.3.2008, lk 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/230/oj).

[3] Nõukogu 22. detsembri 2009. aasta otsus 2009/1012/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühismeetme 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 348, 29.12.2009, lk 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2009/1012/oj).

[4] Nõukogu 19. novembri 2012. aasta otsus 2012/711/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava liidu tegevuse toetamise kohta (ELT L 321, 20.11.2012, lk 62, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/711/oj).

[5] Nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2309 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 326, 11.12.2015, lk 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/2309/oj).

[6] Nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/101 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 17, 23.1.2018, lk 40 ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/101/oj).

[7] Nõukogu 12. oktoobri 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/1464 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 335, 13.10.2020, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/1464/oj).

[8] Nõukogu 13. novembri 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/2539, millega toetatakse tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti (ELT L, 2023/2539, 14.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2539/oj).

(7) Relvakaubanduslepingu eesmärk on suurendada relvakaubanduses läbipaistvust ja vastutust. Liit toetab relvakaubanduslepingu tulemuslikku rakendamist ja ülemaailmselt kehtivaks muutmist, kasutades selleks eriotstarbelisi programme, mis võeti vastu nõukogu otsustega 2013/768/ÜVJP ([9]), (ÜVJP) 2017/915 ([10]) ja (ÜVJP) 2021/2309 ([11]). Nende programmidega aidatakse mitmetel kolmandatel riikidel nende taotluse korral tugevdada oma relvade üleandmise kontrollisüsteeme kooskõlas relvakaubanduslepingu nõuetega.

(8) Seetõttu on oluline tagada vastastikune täiendavus käesolevas otsuses sätestatud teavitus- ja toetustegevuse ning relvakaubanduslepingu tulemuslikku rakendamist ja ülemaailmselt kehtivaks muutmist toetavates liidu programmides ette nähtud teavitus- ja toetustegevuse vahel. Sel eesmärgil peaksid relvaekspordi kontrolli alase liidu teavitustegevuse rakendusasutused vahetama omavahel koordineerimismehhanismi abil korrapäraselt teavet ja tegema seda ka Euroopa välisteenistusega. See koordineerimismehhanism hõlmab asjakohasel juhul teistest liikmesriikidest pärit ekspertide osalemist.

(9) Viimastel aastatel on liit andnud abi ka kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli parandamiseks kolmandates riikides. Tuleks tagada tõhus koordineerimine käesolevas otsuses sätestatud projekti ja nimetatud ekspordikontrolliga seotud tegevuse vahel.

(10) Nõukogu tegi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalsele ametile (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle – BAFA) ülesandeks otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101, (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2023/2539 tehnilise rakendamise. BAFA on ka selliste projektide rakendusasutus, millega toetatakse relvakaubanduslepingu tõhusat rakendamist otsuste 2013/768/ÜVJP, (ÜVJP) 2017/915 ja (ÜVJP) 2021/2309 alusel. Alates 2005. aastast tegeleb BAFA mitme liidu koostööprojekti rakendamisega kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. BAFA on Saksamaa ekspordikontrolli pädev asutus ning on lisaks oma põhipädevuse jagamisele teiste riikide pädevate asutustega loonud suurel hulgal teadmisi ja omandanud palju kogemusi teavitustegevuse vallas.

(11) Käesoleva otsusega toetatav tegevus aitab kaasa Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 16. eesmärgi saavutamisele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ ja nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP rakendamiseks toetab liit tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti.

2. Lõikes 1 osutatud projekti eesmärgid on:

a) muuta rahvusvaheline tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks,

b) vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvalesuunamise ohtu.

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud eesmärkide saavutamiseks edastatakse oskusteavet, mille eesmärk on toetada liidu ja selle liikmesriikide õigus- ja tegevusstandardite järgimist kooskõlas nõukogu ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, pöörates erilist tähelepanu liidu kandidaatriikidele.

3. Projekti meetmeid rakendatakse vastastikuses täiendavuses ja koostoimes liidu abiprojektidega tavarelvade ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas ning asjakohasel juhul muude rahastajate abiprojektidega ekspordikontrolli valdkonnas.

([9]) Nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsus 2013/768/ÜVJP ELi tegevuse kohta relvakaubanduslepingu rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames (ELT L 341, 18.12.2013, lk 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/768/oj).

([10]) Nõukogu 29. mai 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/915 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 139, 30.5.2017, lk 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/915/oj).

([11]) Nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/2309 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 461, 27.12.2021, lk 78, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/2309/oj).

4. Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).

2. Artiklis 1 osutatud projekti tehnilise rakendamise viib läbi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalne amet – Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (BAFA).

3. BAFA täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutuse all. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja BAFAga kokku vajalikus korras.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 2 100 000,00 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon BAFAga asjakohase lepingu. Selles lepingus määratakse kindlaks, et BAFA tagab liidu abi nähtavuse, mis vastab abi suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist selle protsessi käigus esile kerkivatest probleemidest ning lepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes BAFA koostatud poolaastaaruandest.

2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

Brüssel, 30. jaanuar 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

A. SZŁAPKA

LISA

PROJEKT TULEMUSLIKU RELVAEKSPORDI KONTROLLI EDENDAMISEKS

1. Taust, otstarve ja eesmärgid

Käesoleva otsuse eesmärk on edendada vastutust seadusliku relvakaubanduse eest kooskõlas ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, aidates seeläbi kaasa rahule, julgeolekule ja stabiilsusele liidu naaberriikides. Käesoleva otsuse eesmärk on muuta rahvusvaheline tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks ning vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvalesuunamise ohtu, andes selle eesmärgi täitmiseks edasi eksperditeadmisi, millega toetatakse ELi ja liikmesriikide õigus- ja tegevusstandardite järgimist, pöörates erilist tähelepanu ELi kandidaatriikidele ja ELi naabrusele.

Meetme eesmärk peaks olema suurendada riiklike relvaekspordisüsteemide tõhusust sihtriikides õiguslike, institutsiooniliste ja muude asjakohaste arengute ja muudatustega ning nende vastavusse viimist ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, et toetada kolmandate riikide poolt ELi relvaekspordi kontrolli standardite (*acquis*) ja nende rakendamise parimate tavade järgimist, sealhulgas vajaduse korral relvakaubanduslepingu järgimist. ELi kandidaatriikide puhul toetab selline tegevus nende ELiga ühinemise püüdlusi ja – enne ühinemist – nende partnerlust ELi ja selle liikmesriikidega relvaekspordi kontrolli valdkonnas.

Kõnealuste tulemuste saavutamisel tuleks püüda saavutada vastastikune täiendavus ja koostoime liidu käimasolevate abiprojektidega, mida viiakse ellu relvakaubanduslepingu rakendamise toetuseks ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. Käesoleva otsuse alusel abisaajad ei tohiks kattuda ELi relvakaubanduslepingu teavitustegevuse projektiga (nõukogu otsus (ÜVJP) 2021/2309 ja sellele järgnenud otsus) hõlmatud abisaajatega, välja arvatud juhul, kui COARMi töörühm on selles eelnevalt kokku leppinud.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks peaks liit jätkama ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP standardite edendamist, lähtudes ühismeetme 2008/230/ÜVJP ja nõukogu otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101, (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2023/2539 ning relvakaubanduslepingu rakendamisel saavutatust. Selleks tuleks abisaavatele kolmandatele riikidele asjakohasel juhul anda abi selliste asjaomaste seadusandlike, halduslike ja institutsiooniliste meetmete koostamisel, ajakohastamisel ja rakendamisel, mille eesmärk on toetada tulemuslikku tavarelvade üleandmise kontrolli süsteemi.

Samuti tuleks toetada relvade üleandmise kontrolli tegemise ja nõuete täitmise tagamise eest vastutavate litsentse väljastavate ja järelevalveametnike koolitamist ning riiklikke ja piirkondlikke meetmeid, et edendada läbipaistvust ja nõuetele vastavat kontrolli tavarelvade ekspordi puhul. Lisaks tuleks edendada kontakte erasektoriga (sealhulgas tööstuse, teadusasutuste ja akadeemiliste ringkondadega), et tagada vastavus relvatarnete kontrolli käsitlevatele õigusaktidele ja eeskirjadele, keskendudes eelkõige ettevõttesisestele nõuetele vastavuse programmidele.

Kuna COARMi projekti partnerriigid on tehnilise abi vajaduse poolest eri etappides, kasutatakse projekti raames teavitustegevuse kavandamisel diferentseeritud lähenemisviisi, võttes arvesse iga partnerriigiga tehtava koostöö eripära.

ELi kandidaatriigi staatusega partnerriikidele pakutakse projekti raames kohandatud teavitustegevust, mis keskendub rohkem institutsioonilise mälu loomisele ja isemajandamisele, sealhulgas pakkudes vajaduse korral rohkem toetust õigusaktide vastavusse viimiseks relvaekspordi kontrolli käsitleva ELi *acquis*'ga.

2. Rakendusasutuse valimine

Käesoleva otsuse rakendamine tehakse ülesandeks BAFA-le. BAFA teeb vastavalt vajadusele koostööd liikmesriikide ekspordikontrolliasutuste, asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide, mõttekodade, uurimisinstituutide ja valitsusväliste organisatsioonidega.

BAFA-l on suured kogemused relvaekspordi kontrolli alase abi andmisel ja teavitustegevuse korraldamisel. BAFA on omandanud sellised kogemused kõigis olulistes strateegilise ekspordikontrolli valdkondades, mis puudutavad keemiliste, bioloogiliste, kiirgus- ja tuumaohtudega seotud kahesesuguse kasutusega kaupu ja sõjalisi kaupu. BAFA on kõnealuste programmide ja tegevuste kaudu omandanud põhjalikud teadmised ekspordikontrolli süsteemide kohta enamikus käesoleva nõukogu otsusega hõlmatud riikides.

Relvaekspordi kontrolli alase abi ja teavitustegevuse osas viis BAFA edukalt lõpule nõukogu otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101, (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2023/2539 rakendamise. BAFA vastutab ka nõukogu otsustega 2013/768/ÜVJP, (ÜVJP) 2017/915 ja (ÜVJP) 2021/2309 loodud relvakaubanduslepingu rakendamise toetusprogrammi tehnilise rakendamise eest ning mitmesuguste kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonna EL P2P projektide tehnilise rakendamise eest, osaliselt samade partnerriikide puhul, nagu on ette nähtud käesoleva nõukogu otsusega.

BAFA-l on seega eriti head võimalused, et teha kindlaks käesoleva otsusega ettenähtud tegevustest kasu saavate riikide ekspordikontrolli süsteemide tugevad ja nõrgad küljed. BAFA suudab samuti edukalt edendada erinevate relvaekspordi kontrolli alaste abiprogrammide ja teavitusprogrammide vahelist koostoimet ja vältida topelttööd. See on eriti oluline abisaavate riikide jaoks, kes on saanud toetust varasemate liidu koostööprogrammide raames, et tugevdada kohalikku suutlikkust seoses riikliku relvakaubanduse kontrollisüsteemi kohaldamise ja ajakohastamisega kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja hiljutiste arengutega.

3. Kooskõlastamine muude ekspordikontrolli valdkonnas ellu viidavate liidu abiprojektidega

Tuginedes kogemustele, mis on saadud varasemate ekspordikontrolli alaste Euroopa Liidu teavitustegevuste käigus, mis hõlmasid nii kahesuguse kasutusega kaupu kui ka tavarelvi, tuleks püüda saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus. Vajaduse korral on võimalik saavutada koostoime muude meetmetega, mida rahastatakse ÜVJP eelarvest, või muude meetmetega, mis on seotud kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolliga ning mida rahastatakse muudest liidu rahastamisvahenditest kui ÜVJP eelarve. Seda tuleks teha, järgides täiel määral asjaomaste liidu rahastamisvahendite kasutamise suhtes kehtivaid õiguslikke ja finantsalaseid piiranguid.

4. Kooskõlastamine muude abiandjate poolt ekspordikontrolli vallas elluviidavate abiprojektidega

Peale selle tuleks vajaduse korral püüda saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus teiste abiandjate poolt ekspordikontrolli teavitamise vallas ellu viidavate abiprojektidega. Kui see on kohaldatav ja asjakohane, peaks kooskõlastamine teiste rahastajatega toimuma iga üksikjuhtumi puhul eraldi, et kasutada kõige paremini ära koostoimet ja ressursse ning vältida kattumist.

5. Lähenemine abisaavatele riikidele

Projekti eesmärke viiakse ellu tehnilise abi vormis mitmele abisaavale riigile, kes on näidanud üles soovi arendada oma standardeid ja tavasid relvaekspordi kontrolli valdkonnas. Võetavate abimeetmete ja pakutava koostöö ulatuse puhul võetakse arvesse konkreetsete abisaavate riikide staatust, eelkõige järgmist:

— nende liidu liikmesuse taotlemine ning kas abisaav riik on ametlik kandidaatriik või potentsiaalne kandidaatriik;

— nende võimalik osalemine või osalemistaotlus rahvusvahelistes ekspordikontrollisüsteemides, mis seonduvad tavarelvade ning kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia üleandmisega;

— nende tavapärase kaitseotstarbelise varustuse ja sõjatehnoloogiaga kauplemisega seotud võimsus kas tootja, importija või kaubavahetuskeskusena;

— olemasoleva riikliku ekspordikontrollisüsteemi küpsusaste, pöörates erilist tähelepanu liidu rahastatud varasemate relvaekspordi kontrolli koostööprogrammide raames saadud toetuse tulemusel tehtud edusammudele; ning

— nende relvakaubanduslepingu suhtes võetud seisukoht.

Koostööd ELi kandidaatriikidega tuleks edasi arendada allpool kirjeldatud diferentseeritud lähenemisviisi ja töövahendite vaimus. ELi kandidaatriikidega tehtavas koostöös keskendutakse nende täielikule vastavusse viimisele relvaekspordi kontrolli valdkonna *acquis*'ga ja ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, et toetada nende ELiga ühinemise protsessi, tingimusel et edusamme mõõdetakse. See hõlmab abisaavate riikide suutlikkust luua institutsiooniline mälu ja saavutada jätkusuutlikkus; nimetatud abisaajate rolli tugevdamist oma vastavates piirkondades, kui see on kohaldatav ja asjakohane, samuti muudes piirkondades teadmiste ja eksperditeadmiste levitajate ning pakkujatena, jätkates samal ajal teabevahetuse ja koostöö toetamist ELi ekspertidega ja sarnase küpsusastmega riikide vahel (ka muudest ekspordikontrolli projektidest).

Seega peaksid need partnerriigid jätkama osalemist oma geograafilises piirkonnas toimuvatel piirkondlikel üritustel, samuti hindamisüritustel. Samal ajal suunatakse neile teatav arv sihtotstarbelisi tegevusi, mis hõlmavad vajaduse korral ka mentorlust.

6. Abisaavad riigid

Käesoleva otsuse alusel abisaajad ei tohiks kattuda ELi relvakaubanduslepingu teavitustegevuse projektiga (nõukogu otsus (ÜVJP) 2021/2309 ja sellele järgnenud otsus) hõlmatud abisaajatega, välja arvatud juhul, kui COARMi töörühm on selles eelnevalt kokku leppinud.

Käesoleva otsuse alusel on abisaavad riigid:

a) Kagu-Euroopa riigid (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariik, Montenegro, Serbia ja Kosovo (*));

b) Euroopa naabruspoliitika Ida-Euroopa ja Kaukaasia riigid (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene (**), Gruusia, Moldova Vabariik);

c) Euroopa naabruspoliitika Põhja-Aafrika piirkonna, Vahemere piirkonna ja lõunanaabruse riigid (Alžeeria, Egiptus, Maroko, Tuneesia, Jordaania ja Liibanon);

d) Kesk-Aasia riigid (Kasahstan, Tadžikistan, Usbekistan, Kõrgõzstan, Türkmenistan ja Mongoolia);

e) Ukraina.

6.1. Nende hulgas on abisaavateks riikideks praegused ELi kandidaatriigid:

Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Gruusia, Põhja-Makedoonia Vabariik, Moldova Vabariik, Montenegro, Serbia ja Ukraina.

Selle rühma jaoks hõlmab projekt spetsiaalselt kavandatud tegevusi, nagu on kirjeldatud punktis 7.2.

6.2. Abisaavate riikide loetelu muutmine

COARM võib erandjuhtudel ja pärast rakendusasutusega konsulteerimist otsustada lisada abisaajate loetellu uusi riike. Töörühma esimees peaks muudatustest ametlikul viisil teavitama BAFAt ja liitu.

7. Tegevuste kirjeldused

7.1. Konkreetset tehnilist abi vajavatele riikidele suunatud tegevus

7.1.1. Individuaalne abi ja kaugabi

Projekti raames korraldatakse seminare, mis pakuvad abisaavatele riikidele nende taotluse korral abi eriomast riiklikku huvi pakkuvates valdkondades. Seminaridel osalevad abisaavate riikide riigiametnikud, sealhulgas valitsusametnikud, litsentse väljastavad ja täitevametnikud. Sõltuvalt abisaavate riikide ja liikmesriikide ekspertide täpsetest vajadustest ja kättesaadavusest on üritused reeglina kahepäevased. Vajaduse korral võib tegevusi korraldada ka üle veebi.

Individuaalse abi seminare korraldatakse peamiselt abisaavate riikide taotluse korral. Seminaride eesmärk on käsitleda abisaava riigi tõstatatud konkreetset küsimust seoses relvaekspordi kontrolliga. Need seminarid võivad muu hulgas käsitleda sihipäraseid riiklikke suutlikkuse suurendamise meetmeid, tööstuse (sealhulgas teadusasutuste ja akadeemiliste ringkondade) teavitamist ning relvaekspordi kontrolli valdkonna riiklikke koolitusstrateegiaid.

Lisaks osutatakse, kui see on kohaldatav ja asjakohane, individuaalset toetust, mida antakse kaugabi kaudu (nt õiguslik läbivaatamine, konsulteerimine konkreetsetel juhtudel, sealhulgas konkreetse kauba tehnilise hindamise toetamine jne).

(*) *Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.*

(**) *Valgevene osalemine on endiselt peatatud.*

Eksperditeadmisi annavad liikmesriikide riiklike asutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgivate riikide esindajad ning erasektori esindajad. ELi kandidaatriigi staatusega abisaavate riikide esindajad, keda on selleks spetsiaalselt koolitatud otsuste (ÜVJP) 2020/1464, (ÜVJP) 2023/2539 või praeguse ÜVJP otsuse kohaselt, saavad vajaduse korral tegutseda piirkondlike ekspertidena ja pakkuda oma eriteadmisi teistele käesoleva projekti raames abisaavatele riikidele.

7.1.2. Mitmepoolne tegevus ja teadmiste vahetamine

Projekt toimub mitmepoolse tegevuse vormis, millesse on kaasatud vähemalt kaks abisaavat riiki, kes on huvitatud ühist huvi pakkuvast küsimusest, eesmärgiga vahetada selles küsimuses teadmisi, kogemusi ja riiklikke lähenemisviise. Neid tegevusi võib korraldada ühes käesoleva otsuse alusel abi saavas riigis, liikmesriigis või internetis.

7.2. Tegevused ELi kandidaatriikidele

7.2.1. Koolitaja koolitamine

Projekt toimub kuni kahe „koolitaja koolitamine“ kursuse vormis, mis pakuvad lisatoetust riikliku suutlikkuse suurendamiseks, tuginedes BAFA „koolitaja koolitamine“ lähenemisviisi jätkuvale rakendamisele. Koolituse käigus arendatud oskused hõlmavad muu hulgas didaktikat, teadmussiiret ja konkreetseid institutsioonilise mälu koolitusi. Käesolevas otsuses kirjeldatud meetmete rakendamisel tuleks koolitatud koolitajaid täiendavalt edendada ja julgustada osalema tegevustes, mis toimivad riiklikul, piirkondlikul, piirkondadevahelisel ja rahvusvahelisel tasandil võimendajate või teadmiste ja eksperditeadmiste pakkujatena. Sel moel toetatakse neid abisaavaid riike selles, et nad loobuksid individuaalsest abist ning muutuksid strateegilise kaubanduskontrolli riiklikul ja piirkondlikul rakendamisel autonoomsemaks. Ühel või mõlemal kursusel võivad osaleda teised abisaavad riigid, keda ei ole nimetatud punktis 6.1, kui see on asjakohane ja vastavalt nende vajadustele.

7.2.2. Vastastikused külastused

Projektiga toetatakse vastastikuste külastuste korraldamist, kuhu on kaasatud vähemalt kaks abisaavat riiki, kes on kas ELi kandidaatriigid või on läbinud vähemalt ühe koolitaja koolitamise kursuse. Need tegevused peaksid võimaldama osalejatel kasutada koolitaja koolitamise käigus omandatud oskusi ning andma neile võimaluse jagada oma riikide kogemusi ja edusamme relvaekspordi kontrolli suutlikkuse suurendamisel nii omavahel kui ka teiste partnerriikidega. Külastuse sisu töötavad välja vastuvõtvad partnerriigid, pakkudes tagasisidet ja peamiselt logistilist tuge rakendusasutuselt.

7.2.3. Institutsioonilised suutlikkuse suurendamise meetmed

Projektiga toetatakse ka abisaavaid riike, kes on läbinud vähemalt ühe koolitaja koolitamise kursuse, korraldades ja rakendades ise riiklikke koolitus- ja teavitustegevusi. See võib muu hulgas hõlmata tööstuse või akadeemiliste ringkondade teavitamist ning litsentse väljastavate ametnike või tolliametnike koolitamist. Koolituse ja tegevuse sisu töötavad välja abisaavad riigid ise, hõlmates mentorluse komponente ja vajaduse korral rakendusasutuse antud lisateadmisi, nagu on kirjeldatud punktis 7.1.1.

7.2.4. Riiklikud ja mitmepoolsed tegevused

Projekt hõlmab riiklikke ja mitmepoolseid tegevusi punktis 7.1.1 kirjeldatud vormis ja eksperditeadmistega, kuid sel juhul on selle eesmärk konkreetselt toetada ELi kandidaatriikide õigusaktide paremat vastavusse viimist relvaekspordi kontrolli käsitleva ELi *acquis*'ga.

7.2.5. Ühiskonverentsid

Selle projektiga toetatakse kõigile ELi kandidaatriikidele mõeldud ühiskonverentse. Need konverentsid on foorumiks kõrgetasemelistele aruteludele, teabevahetusele ja koolitusvõimalustele. Eksperditeadmisi annavad liikmesriikide riiklike asutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgivate riikide esindajad ning erasektori esindajad.

Kui seda peetakse asjakohaseks, võib kutsuda täiendavaid abisaavaid riike, keda ei ole nimetatud punktis 6.1.

7.3. Tegevused kõikidele partnerriikidele

7.3.1. Piirkondlikud seminarid

Projekt hõlmab kahepäevast piirkondlikku/piirkonnaülest seminari, mis pakub teoreetilist ja praktilist koolitust ning annab võimaluse dialoogi pidamiseks ja teabevahetuseks, et muu hulgas tugevdada piirkondlikke lähenemisviise tavarelvade ekspordi kontrolliga seotud asjakohastes valdkondades.

Seminaridel osalevad hõlmatud abisaavate riikide valitsusametnikud. Vajaduse korral võidakse muu hulgas osalema kutsuda ka riikide parlamentide, tööstuse ja kodanikuühiskonna esindajaid. Koolitusalaseid eksperditeadmisi pakuvad eksperdid, nagu on märgitud punktis 7.1.1.

Seminarid võivad toimuda abisaavas riigis või mõnes muus riigis ning neid võib korraldada kas füüsilise, veebipõhise või hübriidüritusena (toetades samal ajal nii füüsilist kui ka veebipõhist osalemist) vastavalt vajadusele.

7.3.2. Üritus lõpliku hinnangu andmiseks

Käesoleva otsuse kohaste tegevuste mõju hindamiseks ja läbivaatamiseks korraldatakse lõpliku hinnangu andmise üritus kas veebipõhiselt või hübriidvormis. Lõpliku hinnangu andmise üritusel osalevad kõik abisaavad riigid. Võimaluse korral toimub üritus Brüsselis nii, et COARMi töörühma koosolek ja üritus järgnevad vahetult üksteisele, et võimaldada liikmesriikide laialdast füüsilist osalemist.

8. Projekti tulemused ja rakendamise näitajad

Projekti tulemuste hindamisel võetakse arvesse järgmist:

8.1. Abisaavate riikide individuaalne hindamine

Igal aastal, alates 2026. aasta veebruarist, esitab BAFA Euroopa välisteenistusele ja komisjonile ajakohastatud rakendamise eduaruanded iga abisaava riigi kohta. Aruannetes antakse ülevaade abisaavas riigis käesoleva otsuse kehtivuse ajal toimunud tegevusest ning hinnatakse ja kirjeldatakse iga abisaava riigi suutlikkust relvatarnete kontrolli valdkonnas, tuginedes BAFA-le kättesaadavale teabele, sealhulgas vajadusel punktis 8.2 loetletud teabele.

8.2. Mõjuhinnang ja aruannetesse lisatav teave

Käesolevas otsuses sätestatud tegevuste mõju abisaavatele riikidele tuleks hinnata pärast seda, kui need tegevused on lõpule viidud, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast käesoleva otsuse kehtivuse lõppu. Mõjuhinnangu teeb BAFA koostöös Euroopa välisteenistusega ning vajaduse korral koostöös abisaavates riikides paiknevate liidu delegatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

Selleks tuleks punktis 8.1 nimetatud aruannetes esitada edusammude hindamiseks ka järgmine teave:

— ekspordikontrollisüsteemi ja seadusandluse olemasolu ja toimimine, et kontrollida sõjaliste kaupade ühises ELi nimekirjas oleva tehnoloogia ja varustuse eksporti;

— suutlikkus hinnata ekspordilitsentsi taotlusi igal üksikjuhul eraldi ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP sätestatud kriteeriumide alusel;

— kontrolli ulatus (sealhulgas eksport; vahendustegevus, transiit ja ümberlaadimine, tarkvara ja tehnoloogia immateriaalne üleandmine);

— teabevahetus (ekspordilitsentside ja -keeldude kohta) teiste riikidega;

— lõppsihtkoha/lõppkasutaja sertifikaadi kontrollimine taotluste hindamisel;

— sõjatehnoloogia ja -varustuse eksporti käsitleva aastaaruande avaldamine ja muu aruandlus (nt ÜRO register, relvakaubanduslepingu aastaaruanded, Wassenaari kokkulepe, OSCE ja aruanded riikide parlamentidele);

— teave kohaldamisjuhtumite kohta (olemasolu korral);

— kas abisaav riik kavatseb ametlikult järgida või järgib ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP.

9. Liidu nähtavus

BAFA võtab kõik vajalikud meetmed teadvustamaks avalikkusele asjaolu, et tegevust rahastab Euroopa Liit. Selliseid meetmeid võetakse kooskõlas Euroopa Komisjoni avaldatud liidu välistegevuse kommunikatsiooni ja nähtavuse käsiraamatuga. BAFA tagab seega liidu panuse nähtavuse sobivate märkide ja reklaami kaudu, toonitades liidu rolli ja suurendades teadlikkust käesoleva otsuse tegemise põhjustest, samuti liidu toetusest sellele otsusele ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus koostatavas materjalis esitatakse liidu lippu silmapaistval viisil kooskõlas liidu asjaomaste suunistega, muu hulgas logo „ELi P2P ekspordikontrolli programm“. Liidu delegatsioonid peaksid osalema kolmandates riikides toimuvatel üritustel, et tõhustada poliitilisi järelmeetmed ja nähtavust.

Võttes arvesse, et kavandatavate tegevuste ulatus ja laad on väga erinev, võidakse kasutada – sõltuvalt kättesaadavusest ja sobivusest – mitut tutvustusvahendit, muu hulgas traditsioonilist meediat, veebisaiti, sotsiaalmeediat ning teabe- ja edendamismaterjale, sealhulgas infograafika, reklaamlehed, teabelehed, pressiteated ja vajaduse korral ka muu materjal. Projekti raames koostatud trükised ja korraldatud avalikud sündmused tähistatakse vastavalt.

10. Kestus

Projekti rakendamise eeldatav kogukestus on 36 kuud.